

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatvor Conseqventibvs Pertexens, Quae post beatum S. Xauerij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

25. Goæ Berzei labor fructuosissimus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

duè dicentis oratio. Quòd autem cernerent haudquaquam ab eo impetratum iri, vt in Iaponiam ex Obedientia accersitus, ibi diutius hareret, circumstetere illum mox è suggestu dilapsus, cleri, vrbisque primores flexo genu cum lachrimis obsecrantes vt S. Sebastiani aedem facram, & annum redditum Societatis Collegio fundando admitteret: Satisfecerat ciuium pietati, & pernoctaturus apud duos illos quos diximus cœnobitas secessit, magno illos affectu, & crebro complectens, magna & ipse humanitate ab iis habitus; pedes illi & tribus quos ducebat tyronibus abluerunt; cœnam secum capere voluerunt, postque mutuos de Deo sermones comitati sunt ad discessum, ipse gaulum Bazaino appulsum repetens duarum spatio hebdomadam Goæ portum intrauit.

25.
Goæ Berzei
labor fru-
tuosissimi-
mus.

Non poterat vrbi opportunior hic eius aduentus contingere; eò enim solemnibus iubilæi promulgandum diploma peruenerat quod Xauerij precibus ab summo Pontifice obtinuerat Ignatius: eius indicendi Berzeo prouincia creditur, quem sancte & mirabiliter gesta Ormuzij, Goæ ab iismet qui viderant celebrata effecerant ciuibus amabiliorem: magisque venerandum quam triennio prius cum inde abscederet; Ergo illa culparum indulgentia, ne sanaret modo præteritas, sed anteuerteter futuras seria emendatione, argumenta quotidianæ concionis in illam omnia designauit, & in varios vsus virtutis vitæque Christianæ; qua fruge? inde breui olim est scripto comprehensum, Goam nempe tunc, omnis generis perditorum conuersionibus innumeris, & pœnitentiæ publicæ duris, & tristibus exemplis, repræsentalte conuersam Niniuem. Addit alius qui testis, & pars operæ fuit, in promptu sibi ex vero asserere, ex quo cœpta concedi iubilæa, nusquam tantas populi commutationes in melius; tam crebra, & aspera vulgari ob propria scelera doloris spectacula extitisse. Xauerius ipsemet, calentibus adhuc ignis illius reliquiis è Iaponia redux, verba sibi deesse ad Ignatium scripsit, quibus id solum exprimeret quod suis oculis cernebat. Oræque illius occidua regna omnia, boni huius peruasit fama, & ad participandum illud Goam traxit. Quo tempore instituta est à Berzeo illa sodalitas quæ Flagellantium dicta est, & mirum quantum postea contulit ad fouendam vrbs pietatem. Horis ante seram vesperam duabus, sexta quaque feria in templum conueniebatur, ab decantantibus litanias; audiebatur per horam Berzeus in illud Dauidicum *Multa flagella peccatoris* de grauitate ac pœnis capitalium criminum differens vialque præscribens ad ea vitanda idoneas; postremo formas indicans nonnullas piorum operum, & spontaneæ afflictationis, in hebdomadam proximam vsurpandas, cum his post breue silentium, quo quisque in sua commerita reflecteret mentem, resumebat de Christi cruciatibus dicere, & eorum ex aliquo motus ciebat, maximè doloris, & pœnititudinis. Hinc producebatur ex velo, Christi effigies de cruce pendens, cum magna copia lacrimarum, sequebaturque mox flagellatio, prolixâ

lixa omnino, sed pœnitentium ardori tam breuis, vt iis inhibendis non parum negotij esset, cædebant enim seipſi tam crudè vt interdum animo linqueretur, & esse domi quatuor aut quinque ex nostris fratribus oporteret, qui medicarentur eorum plagas. Parciùs visum est instituto tam sanctoquauis hebdomada semel frui; & abnuente prudenter Berzeo, ne sæpius; priuatim familiæ singulæ illud vsurpare; pueri octo aut nouem annorum imitari; matres filiis flagella texere, saccosque aptare quibus tecti, sacram ædem adirent, & manu debili in seipſos sauirent. Quod esse cœteris absque magno imitationis, & ruboris stimulo minimè poterat. Atque hic lubet aduertere quod profuturum sit ad erudiendas eorum molestias quos præclara in Dei obsequium molitos, aut vexat inuidentiæ æmulorum, aut illorum reprehensiones, quorum prudentiæ, animæ cura stultum sapit, damnatque in aliis, quæ per ignauiam contingere refugit. In Berzeum enim & multi, & multa obloqui. Hanc esse nimirum imprudentiæ potius quam feruoris intemperantiam; Goam denique non esse hæreticam, vbi tanta esset vociferatione opus, duarum & trium in diem concionum; diei veneris afflictationem, inconsiderantiæ esse haud ferendæ, & vero non posse diu consistere. Familiaritati nimis domesticæ, & Christi contemptui patere illum Eucharistiæ vsum crebriorem; tanta pompa in dictum, & populi motu Iubilæum, vel fictum, vel dolosum, quod non esset sigillis Pontificiis munitum. Sed horum hominum tota ex luto sapientia, Berzeo verbum aut syllabam sua illa omni coaxatione non expressit, nec animi offensi vestigium. Vnum doluit hanc ab iis prodire quos pecularis officij ratio ad promouendam Dei gloriam haberet obstructos. Abundè sibi ad defensionem omnem ratus, quod planè nil mouisset nisi de Episcopi, eiusque Vicarij assensu; Christo de cœtero committens vt suam gloriam, opusque cuius auctor esset tueretur.

Florente diuinis studiis in hunc modum Goa, adest è Iaponia Xauerius mensè Februario anni 1552. iteraturus quamprimum in Sinas navigationem. Exin duplex Berzeo lætitiæ; tum quod reuideret hominem sibi tam intimè amicum, quàm erat illi Apostolica virtutis excellentia similis; tum quod fore se illi speraret comitem, in fines vltimos Orientis, sed contra quàm certo crediderat, fefellit eum spes; Christianæ rei nimium intererat Goæ Indiarum vrbe primaria hominem versari tot Dei donis peculiaribus absolutum; & nostræ priuatim Præsidem, qui Societatem, æmulatione sui sanctè; sapienter sua prudentia regeret, ob hæc illum (quod libro proximò dictum est) Goæ Collegio Rectorem præfecit Xauerius, & suas Prouincialis vices tenere per Indiam iussit: quæ dum ad Ignatium scriberet, lineis duabus contexuit amplissimam hominis excellentis commendationem. [Rectorem ait, huius Collegij P. Gasparem Berzeum constitui, virtute insignem, cœli opibus cumulatam, verbi Dei Præconem eximium, & ciuitati vniuersæ, ac nostris gratissimum] ita vrbs vnus angustiis vastos illos coactus

26.
Nostrorum
virtutem
quam mirè
promouet.